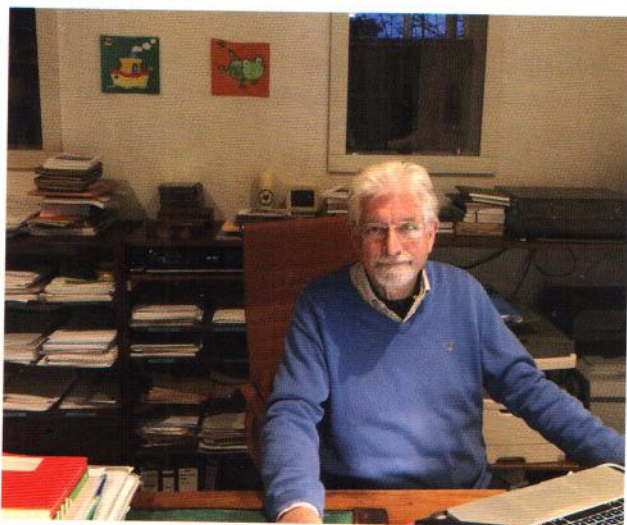


Mensen en het Genootschap

Eerder in *elkkwartaal* beschreven we de geschiedenis van het *Nederlands Luthers Genootschap voor in- en uitwendige zending*. In deze lange historie is veel werk verricht door lutheranen en ook vandaag nog heeft het NLG een belangrijke invloed op het maatschappelijk leven, zowel binnen als buiten Nederland. Maar wie zijn de mensen van het Genootschap? In *elkkwartaal* komen ze nu aan het woord over hun werk, visie en ervaringen. Deze keer: Hans Bas Val

TEKST: LEONIE CROM-WAGENAAR

“Eigenlijk ben ik een beetje via de zijlijn bij het Nederlands Luthers Genootschap betrokken geraakt”, begint Hans Bas Val. “Door mijn betrokkenheid bij de financiële sanering van de ELG Rotterdam en sluiting van de Vaste Burchtkerk, ben ik in de financiële commissie van de synodale commissie beland en van daaruit kreeg ik ook te maken met het NLG. De toenmalige penningmeester, Jaap Struckman betrok mij bij de financiën en in 1994 ben ik hem opgevolgd. En tot nu toe ben ik bij de club gebleven”, lacht hij.



Momenteel fungeert Val als penningmeester voor het NLG en voor de Luther Stichting en onderhoudt hij vele binnenlandse en internationale contacten. Met name voor subsidie- en fondsenwerving als ook de toedeling van gelden aan de diverse projecten heeft Val een belangrijke taak binnen het bestuur. “Vaak zijn dit soort dingen persoons gerelateerd”, zo Val. “Inmiddels heb ik een groot netwerk en kent men mij binnen de lutherse geledingen. Als ik ten behoeve van de Luther Stichting of het Genootschap een mail uitstuur met een verzoek om donaties voor een project, komt er moeiteloos een flink bedrag binnen. Dat is heel fijn, daar kunnen we weer veel mooie dingen mee doen.”

Accent lag op inwendige zending

Na bijna dertig jaar betrokkenheid bij het NLG weet hij veel te vertellen over zowel de historische ontwikkeling van

het *Nederlands Luthers Genootschap voor in- en uitwendige zending* naar het huidige Nederlands Luthers Genootschap als het zendingswerk zelf dat vanuit het NLG verricht werd. “De inwendige zending, zoals dat heette, was in de begintijd van het Genootschap in wezen veel belangrijker dan het buitenlands zendingswerk”, vertelt Val. “Het voorzag in een maatschappelijke behoefte, passend in de tijd van toen. Er zijn armenhuizen ontstaan, weeshuizen, scholen, ziekenhuizen – in Amsterdam behoorden hele straten aan de lutherse kerk”.

Na de fusie tot PKN in 2004...

Nadat in 2004 de gereformeerde en hervormde zending in KIA (Kerk In Actie) werd ondergebracht, was men het NLG ‘vergeten’. “Het Genootschap kon niet door de PKN opgeheven worden, omdat het een vereniging is”, zegt Val. Samen met Coby Aartsen heeft hij lange tijd veel betekend voor het NLG en hebben ze diverse voorzitters gekend. Val: “Ik herinner mij nog een reis met toenmalig ELS-voorzitter Ilona Fritz, Coby Aartsen en Chris Minderhoud naar Indonesië. We werden overall heel hartelijk onthaald. Ze slachtten dan een goed varken voor de gasten en bereidden de varkenskop als delicatessen. Aan ons de opgave om zonder blikken of blozen de vulling uit de hersenpan van het varken te eten. En dat meerdere malen; in ieder dorp begon de ceremonie gewoon opnieuw.” Hij vertelt verder hoe je soms van de ene in de andere verbazing viel. “Het was heel bijzonder om op plekken te zijn waar een lutherse kerk staat in een volkomen andere religieuze maatschappij dan in Nederland.”

Eiland bereiken? Alleen per boot

Het NLG staat garant voor en is betrokken bij vele projecten. In het binnenland is er de uitgave van het *Luthers Dagboek*, worden studies gefinancierd (bijvoorbeeld naar lutherse families), wordt onderzoek gedaan en meer. “In het buitenland ondersteunen we projecten, noodhulp, restauraties en sturen mensen uit. Na een ramp, bijvoorbeeld de tsunami, zijn de lutherse kerken – aangestuurd door de LWF – in staat om snel te schakelen. Een paar telefoontjes voldoen om eerste hulp in te zetten, waar het vaak op de reguliere manier, met vergunningen en hulpverleners die van niets weten, niet lukt.” Val geeft het voorbeeld van het regelen

van een boot: "De eilanden zijn niet anders te bereiken dan met een boot. Om alle hulpbehoevenden te ondersteunen moet je een eiland kunnen bereiken, maar als door zwaar weer alle boten zijn weggeblazen, moet er zo spoedig mogelijk een substituuut komen."

Hulp bieden betekent ook de situatie ter plekke goed inschatten.

"Op Nias waren de oude huizen op balken gebouwd, zodat ze konden meeveren. Wanneer dan overijverige Amerikanen prefab huizen van beton neerzetten na een ramp, voltrekt zich de volgende ramp: de huizen storten bij de eerste de beste roering van de aarde in elkaar."

Tekort aan Nederlandse menskracht: ook probleem voor overzeese gebieden

Wereldwijd heeft de lutherse kerk grote slagkracht. Daar zit winst. Of het nu om Oekraïne gaat of Soedan, India of Syrië, hulp is er snel door meteen lokale lutherse kerken in te schakelen. "Menskracht is wel een probleem, althans in Nederland. Het werk wordt door slechts een paar mensen gedaan en dat is zorgelijk. In de overzeese gebieden is het lastig om de leerstoelen ook kwalitatief goed bezet te krijgen. Er worden in ieder geval stipendia gegeven voor opleidingen en ook in Nederland worden de leerstoel voor lutherana en de onderzoekplaats aan de ACHHP (Amsterdam Center for the History and Heritage of Protestantism) gefinancierd."

'Gruuwig' schilderij op Schiphol

Ook in Suriname is het NLG actief. Suriname heeft, als voormalig VOC-gebied met Nederlandse plantages, een

andere status dan Indonesië, waar echt zendingswerk werd verricht. Vorig jaar is het project gaarkeuken gestart, een initiatief waarbij de Maarten Lutherkerk in samenwerking met de tegenover liggende markt, afspraken maakt om overgebleven voedsel over te dragen. Zo hebben daklozen en mensen die onder de armoedegrens leven, te eten. "Soms kan zelfs een terloopse opmerking een eigen leven gaan leiden.", grinnikt Val. "Toen ik in Suriname was zag ik dat het schilderij van ds. Hoekstra, ooit daarheen uitgezonden, er wat grauwig uitzag. Eenmaal terug in Nederland werd ik gebeld door Schiphol. Of ik dhr. Val was en zo ja, of ik dan even een pakje kon komen ophalen - het bleek het schilderij te zijn; het was uit Suriname gekomen om opgeknapt te worden. Waarschijnlijk dacht men dat het zo wel goed kwam. En dat was ook zo: het is gerestaureerd en te zien op de tentoonstelling 'Kerken en slavernij' in het Luther Museum."

"Vreemde coincidenties blijf je hebben", noemt Val tot slot. "Terwijl Klaas Knot als president van de Nederlandsche Bank zijn excuses staat te maken voor het gedrag van ook onze lutheranen in de koloniale gebieden, kunnen wij niet op een gewone manier via Mollie geld overschrijven: we worden verdacht van witwassen als we grotere bedragen naar de voormalige koloniën willen overmaken."

Voorlopig is het werk van het Genootschap nog van grote waarde en dat zal zo blijven. "Vooralsnog lijkt er aan nood helaas nog geen einde te komen."